

**Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet
(VNa 205/2009)
Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki**

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Sisältö	
Keskeiset käsitteet	4
Johdanto	6
Turvallisuussääntöjen ja menettelyohjeiden velvoittavuus	6
Turvallisuussääntöihin ja menettelyohjeisiin liittyvät muut turvallisuusvaatimukset ja -ohjeet	6
Turvallisuussääntöjen ja menettelyohjeiden päivittäminen	7
Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet	8
1 Päätoteuttajan nimeäminen	8
2 Aliurakoinnin järjestämisen menettelyt	8
2.1 Tilaajavastuulain velvoitteet	8
2.2 Aliurakoitsijoita koskevat turvallisuusvaatimukset	8
3 Ennakkoilmoitus	8
4 Turvallisuusjohtaminen ja turvallisuushallinnan tavoitteet	8
5 Turvallisuussuunnittelu	8
5.1 Yleistä	8
5.2 Työsuojeluorganisaatio	9
5.3 Työturvallisuutta koskevat ja työmaa-alueen käytön suunnitelmat	9
6 Toimenpiteet ja menettelyt turvallisuuden varmistamiseksi	11
6.1 Työntekijöihin liittyvät menettelyt	11
6.1.1 Perehdyttäminen	11
6.1.2 Turvallisuuspätevyyydet ja -koulutus	11
6.1.3 Henkilöluettelo ja henkilötunnisteet	12
6.1.4 Kulunvalvonta	12
6.1.5 Henkilösuojainten ja varoitusvaatetuksen käyttö	12
6.2 Käytettävät koneet ja laitteet	13
6.3 Kemikaalien käyttö	13
6.4 Työskentelyalueet	14
6.5 Työnaikaiset liikenteenjärjestelyt ja liikenneturvallisuus	14
6.6 Työmaan siisteys ja järjestys	14
6.7 Töiden ajoittaminen	14
6.8 Työhygieenisia mittauksia koskevat menettelyt	14
6.9 Menettelyt varottavien laitteiden ja rakenteiden lähellä työskentelyyn	14
6.10 Varautuminen ja toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteita varten	15
6.11 Käyttö- ja huolto-ohjeet	15
7 Erityisiä työmenetelmiä koskevat ohjeet	15
7.1 Työmaan putoamissuojausten järjestäminen	15
7.2 Telineet ja työvälineet sekä niiden yhteiskäyttö	15
7.3 Nostotyöt	16
7.4 Elementtityöt	16
7.5 Purkutyöt	17
7.6 Sähkötyöt ja sähkötapaturmavaaran torjuminen	17

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

7.7 Hukkumisvaaralliset työt	17
7.8 Räjäytys- ja louhintatyöt	17
7.9 Paloturvallisuus ja tulityöt	18
7.10 Melu, värinä ja pöly	18
7.11 Muut ohjeet	18
8 Keskeiset yhteensovittamisen ja yhteistoiminnan menettelyt	18
8.1 Turvallisuusasioihin liittyvä tiedonkulku ja tiedottaminen	18
8.2 Turvallisuusasioiden käsittely kokouksissa	18
8.3 Yhteistyö ja tiedonkulku tieliikennekeskuksen ja liikenteenohjauksen kanssa	19
8.4 Hoitovastuut	19
8.5 Samanaikaisesti ja peräkkäin tehtävien töiden turvallisuuden varmistaminen	19
8.6 Muut yhteistoimintamenettelyt	19
9 Turvallisuusseuranta ja -tarkastukset	19
9.1 Yleistä	19
9.2 Työnantajia velvoittavat riskikartoitukset	19
9.3 Turvallisuusdokumenttien ylläpito	20
9.4 Turvallisuusseurannan menettelyt	20
9.4.1 Lakisääteiset tarkastukset	20
9.4.2 Turvallisuuspoikkeamat ja tapaturmataajuus	21
9.4.3 Rakennuttajan valvonta	21
10 Liitteet	21
11 Viitteet	22

Keskeiset käsitteet

Aliurakoitsija	Pääurakoitsijaan sopimussuhteessa oleva, pääurakkaan kuuluvaa työtä suorittava urakoitsija.
Itsenäinen työnsuorittaja	Urakkaa, aliurakkaa, hankintaa tai muuta sellaista työsuoritusta tarkoittavaa työtä tekevä, jolla ei kyseessä olevalla työmaalla ole palveluksessaan työntekijöitä ja työtä tehdään muun kuin työsopimuksen perusteella.
Päätoteuttaja	Sopimusasiakirjoissa nimetty urakoitsija, jolle kuuluvat sopimuksen mukaisessa laajuudessa päätoteuttajan turvallisuusvelvoitteet. Useimmiten päätoteuttajana toimii pääurakoitsija. Mikäli nimeämistä ei ole tehty, vastaa tilaaja (rakennuttaja) myös päätoteuttajalle kuuluvista velvollisuuksista.
Pääurakoitsija	Tilajaan sopimussuhteessa oleva urakoitsija, jolle sopimuksen mukaisessa laajuudessa kuuluvat urakan johtovelvollisuudet.
Rakennuttaja	Henkilö tai organisaatio, joka ryhtyy rakennushankkeeseen tai muu, joka ohjaa ja valvoo rakennushanketta tai jos edellä mainittuja ei ole, tilaaja. Tässä asiakirjassa rakennuttajalla tarkoitetaan yleensä tilaajaa.
Sivu-urakoitsija	Tilajaan suorassa sopimussuhteessa oleva, yhteisellä rakennustyömaalla pääurakkaan kuulumatonta työtä suorittava urakoitsija. Vastuu töiden yhteensovittamisesta ja yhteistoiminnan järjestämisvelvoitteista on tilajaan suorassa sopimussuhteessa olevalla päätoteuttajalla (yleensä pääurakoitsija).
Tilaaja	Urakoitsijan sopimuskumppani, joka on tilannut urakkasuorituksen. Toimii urakoissa VNa 205/2009 2 §:n määrittelemänä rakennuttajana.
Turvallisuusasiakirja	VNa 205/2009 8 §:n mukainen asiakirja, jossa rakennuttaja esittää rakennushankkeen ominaisuuksista, olosuhteista ja luonteesta aiheutuvat vaara- ja haittatekijät sekä sen toteuttamiseen liittyvät työturvallisuutta ja työterveyttä koskevat tiedot.
Turvallisuuskoordinaattori	Rakennuttajan VNa 205/2009 5 §:n mukaisesti rakennushankkeeseen nimeämä tehtävistään vastuullinen edustaja, joka huolehtii hankkeen turvallisuuteen ja terveyteen liittyvistä rakennuttajalle säädetyistä toimenpiteistä ja velvoitteista.
Turvallisuus selvitys	Turvallisuus selvityksessä kuvataan hankkeen suunnittelun aikainen keskeinen turvallisuustieto. Turvallisuus selvityksessä esitetään suunnittelun aikana tunnistetut ei-hyväksyttävät ja toimenpiteitä vaativat rakentamisvaiheen työturvallisuusriskit, eri liikennemuodoille aiheutuvat turvallisuusriskit sekä käyttöönoton/ liikenteelle oton ja lopputilanteen (käyttövaiheen) turvallisuusriskit suunnitteluvaiheen mukaisella tarkkuustasolla. Turvallisuus selvityksessä esitetään myös em. riskeille sovittuja riskienhallintatoimenpiteitä. Turvallisuus selvitystä käytetään lähtötietona, kun hankkeelle laaditaan VNa 205/2009:n mukaiset turvallisuusasiakirja sekä turvallisuus säännöt ja menettelyohjeet.

Ilkantien sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet

VNa 205/2009 8 §:n mukainen asiakirja, jossa rakennuttaja esittää turvallisuushallinnan tavoitteet ja toimenpiteet, ohjeet turvallisuusseurantaan ja tarkastuksiin, yhteistoimintaan ja työmaakokouksiin, henkilötunnisteen käyttöön ja kulkulupaan, osapuolten hyväksyntää edellyttävien turvallisuussuunnitelmien käsittelyyn sekä ohjeita töiden ajoitukseen, erityisiä työmenetelmiä koskevia vaatimuksia, aliurakoinnin järjestämisen menettelyt ja työhygieenisia mittauksia koskevat menettelyt.

Urakoitsija

Tilaaajan tai pääurakoitsijan sopimuskumppani, joka on sitoutunut suorittamaan sopimusasiakirjoissa määritellyt tehtävät/ työt.

VNa 205/2009

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta, jota sovelletaan maan alla ja päällä sekä vedessä tapahtuvaan rakennuksen ja muun rakennelman uudis- ja korjausrakentamiseen ja kunnossapitoon sekä näihin liittyvään asennustyöhön, purkamiseen, maa- ja vesirakentamiseen sekä rakentamista koskevaan suunnitteluun. Lisäksi asetusta sovelletaan näitä töitä koskevan rakennushankkeen valmisteluun ja suunnitteluun.

Yhteinen rakennustyömaa

Työpaikkaa, jolla tehdään VNa 205/2009 1 §:ssä tarkoitettua työtä ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työsuorittaja.

Johdanto

Valtioneuvoston asetus 205/2009 /1/ asettaa rakennushankkeen osapuolille yleiset velvollisuudet, joiden mukaan rakennuttajan (tilaajan), suunnittelijan, urakoitsijan ja itsenäisen työsuorittajan on yhdessä ja kunkin osaltaan huolehdittava siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville, eikä muille työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Kyseistä asetusta sovelletaan laaja-alaisesti rakentamiseen sisältäen mm. kunnossapito- ja ylläpitotyöt.

Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet täydentävät tai tarkentavat työturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia sekä Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusvirasto TraFin liikennejärjestelmää koskevia ohjeita ja määräyksiä. Tietyiltä osin turvallisuussäännöissä ja menettelyohjeissa on esitetty myös työssä noudatettavia lainsäädännön vaatimuksia.

Rakennuttajalle (tilaajalle) ei siirry tämän asiakirjan tai muiden urakka-asiakirjojen kautta mitään päätoteuttajan velvoitteita.

Rakennuttajan tavoitteena on, että urakoissa noudatetaan nolla tapaturmaa-ajattelua. Nolla tapaturmaa -ajattelun visiona on kehittää suomalaisia työpaikkoja työturvallisuudessa maailman kärkeen ja vaikuttaa siihen, että työpaikoilla ajatellaan ja toimitaan niin, että tapaturmat ovat vältettävissä.

Turvallisuussääntöjen ja menettelyohjeiden velvoittavuus

Pääurakoitsijan, alieurakoitsijoiden, itsenäisten työsuorittajien sekä mahdollisten sivu-urakoitsijoiden (myöhemmin tekstissä termi urakoitsija käsittää edellä mainitut) on otettava huomioon turvallisuussääntöjen ja menettelyohjeiden sekä turvallisuusasiakirjan tiedot urakkatarjousta laatiessaan sekä suunnitellessaan ja toteuttaessaan urakkaan/hankkeeseen kuuluvia töitä.

Tämä asiakirja sisältää velvoitteita ja menettelytapoja, joita urakoitsijoiden on noudatettava työssään.

Päätoteuttajan tulee varmistaa, että kaikilla yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevillä urakoitsijoilla on tiedossaan nämä turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet sekä urakan/hankkeen turvallisuusasiakirja liitteineen

Turvallisuussääntöihin ja menettelyohjeisiin liittyvät muut turvallisuusvaatimukset ja -ohjeet

Urakkaan on laadittu turvallisuusasiakirja, jossa on esitetty tietoja ko. kohteeseen ja urakkaan kuuluvien töiden toteuttamiseen liittyvistä vaaroista ja haitoista, jotka urakoitsijoiden on huomioitava suunnitellessaan urakan toteutusta ja laatiessaan työturvallisuutta koskevia suunnitelmia. Turvallisuusasiakirja ja tämä Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet -asiakirja ovat toisiaan täydentäviä asiakirjoja.

Urakoitsijoiden tulee töitä suunnitellessaan ja suorittaessaan ottaa huomioon kaikki voimassa olevat Liikenneviraston sekä Trafian määräykset ja ohjeet. Liikenneviraston turvallisuutta koskevat ohjeet on tulostettavissa

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Liikenneviraston www-sivulta: Etusivu > Palveluntuottajat > Ohjeluettelo > Liikenne ja turvallisuus työmaalla

Rakennuttajalla on oikeus antaa urakkaa koskevia tarkempia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita myös myöhemmin. Lisäksi rakennuttajalla tai rakennuttajan nimeämällä edustajilla on oikeus antaa soveltamisohjeita ja tulkin-toja Liikenneviraston yleisiin määräyksiin ja ohjeisiin liittyvissä asioissa. Päätoteuttajan tulee huolehtia siitä, että tilaajan rakennuttajan roolissa antamat muut turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja ohjeet välitetään myös muille urakoitsijoille.

Mikäli päätoteuttaja antaa henkilöstölleen ja aliurakoitsijoilleen tarkempia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita rakennuttajan antamiin turvallisuusmääräyksiin ja -ohjeisiin nähden, ne eivät velvoita rakennuttajaa tai rakennuttajan nimeämiä edustajia, ellei asiasta ole erikseen sovittu.

Turvallisuussäätöjen ja menettelyohjeiden päivittäminen

Hankkeeseen rakennuttajan toimesta nimetty turvallisuuskoordinaattori päivittää turvallisuussäätöjä ja menettelyohjeita sekä turvallisuusasiakirjaa tarvittaessa vastaamaan työmaan tilannetta ja olosuhteita sekä mahdollisesti muuttuvia lakeja, määräyksiä, viranomaisohjeita tmv. Päätoteuttaja on vastuussa omalta osaltaan turvallisuussäätöihin ja menettelyohjeisiin tarvittavien päivitysten tmv. tietojen antamisesta turvallisuuskoordinaattorille. Tehdyt päivitykset ja täydennykset käsitellään työmaakokousten tmv. yhteydessä. Päätoteuttajan on välitettävä muuttuneet tiedot muille urakoitsijoille tiedoksi.

Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet

1 Päätoteuttajan nimeäminen

Päätoteuttaja on puitesopimuksen sopimuskumppani, ellei toisin sovita.

Päätoteuttajan turvallisuustehtävät on määritelty Valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön turvallisuudesta (VNa 205/2009).

2 Aliurakoinnin järjestämisen menettelyt

2.1 Tilaajavastuulain velvoitteet

Päätoteuttaja on velvollinen tarkistamaan aliurakoitsijoidensa tilaajavastuulain (1233/2006) /2/ mukaisten velvoitteiden hoitamisen.

2.2 Aliurakoitsijoita koskevat turvallisuusvaatimukset

Aliurakoitsijoihin liittyvät ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt on esitetty muissa urakan sopimusasiakirjoissa. Aliurakoitsijoille asetettavat turvallisuus- ja pätevyysvaatimukset ovat samat kuin päätoteuttajalla.

3 Ennakkoilmoitus

Päätoteuttajan on tehtävä työmaasta ennakkoilmoitus VNa 205/2009 4 §:n mukaisesti silloin, kun työmaa on tarkoitettu kestämaan kauemmin kuin kuukauden ja jolla itsenäiset työnsuorittajat mukaan lukien työskentelee yhteensä vähintään 10 työntekijää sekä työmaasta, jolla työn määräksi arvioidaan yli 500 henkilötyöpäivää.

Ennakkoilmoitus toimitetaan siihen aluehallintovirastoon, jonka alueella työmaa sijaitsee.

Ennakkoilmoitus on annettava tiedoksi myös rakennuttajalle. Lisäksi se on pantava näkyville työmaalla ja se on pidettävä tarpeellisilta osin ajan tasalla.

4 Turvallisuusjohtaminen ja turvallisuushallinnan tavoitteet

Urakassa on noudatettava tilaajan ohjeiden mukaisia turvallisuusjohtamisen menettelyjä ja vaatimuksia.

5 Turvallisuussuunnittelu

5.1 Yleistä

Rakennuttajan ja päätoteuttajan edustajat käsittelevät yhdessä turvallisuusasiakirjan, turvallisuussäntöjen ja menettelyohjeiden tiedot sekä muut urakan turvallisuuden kannalta oleelliset tiedot urakan (erillisessä turvallisuuden) aloituskokouksessa. Päätoteuttajan velvollisuus on huolehtia näiden turvallisuusasioiden tiedottamisesta muille yhteisellä rakennustyömaalla toimiville urakoitsijoille.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Ennen töiden aloittamista on suunniteltava eri töiden ja työvaiheiden tekeminen sekä niiden ajoitus siten, että työt ja työvaiheet voidaan tehdä turvallisesti aiheuttamatta vaaraa urakassa työskenteleville tai muille työn vaikutuspiirissä oleville. Kunkin urakoitsijan on osaltaan huolehdittava, ettei heidän toiminnastaan ole vaaraa muille urakan alueella työskenteleville tai ulkopuolisille henkilöille.

Turvallisuussuunnittelussa ja siihen liittyvissä menettelyissä tulee noudattaa turvallisuuslainsäädännössä asetettuja vaatimuksia.

5.2 Työsuojeluorganisaatio

Päätoteuttajan on nimettävä pätevä vastuuhenkilö ja hänelle varahenkilö huolehtimaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta työmaan yleisjohdosta ja osapuolten välisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun järjestämisestä, toimintojen yhteensovittamisesta sekä urakka-alueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä. Rakennuttajalla on oikeus olla hyväksymättä vastuuhenkilöt, mikäli esitetyt henkilöt eivät täytä tässä vastuunalaisessa tehtävässä edellytetyjä vaatimuksia.

5.3 Työturvallisuutta koskevat ja työmaa-alueen käytön suunnitelmat

Päätoteuttajana toimivan urakoitsijan on laadittava VNa 205/2009 10 §:ssä tarkoitetut urakan työturvallisuutta koskevat suunnitelmat (yleinen turvallisuussuunnitelma, riskikartoituksen perusteella vaarallisiksi todettujen töiden suunnitelmat sekä VNa 205/2009 liitteen 2 mukaisten, erityisiä turvallisuus- ja terveysvaaroja sisältävien, töiden suunnitelmat) sekä 11 §:ssä tarkoitetut rakennustyömaa- alueen käytön suunnitelmat ottaen huomioon rakennuttajan urakka-asiakirjoissa esitetyt turvallisuusvaatimukset.

Urakoitsijan tulee ottaa turvallisuusasiat huomioon hankkeen suunnittelu- vaiheessa (VNa 205/2009 7 § ja 8 §) laaditun turvallisuusasiakirjan mukaisesti. Turvallisuussuunnitelman laadinnassa noudatetaan Liikenneviraston ohjetta Turvallisuussuunnitelmien laadinta.

Urakoitsijan on pyydettäessä toimitettava vaaditut turvallisuutta koskevat suunnitelmat rakennuttajalle tiedoksi kaksi viikkoa ennen töiden aloittamista. Rakennuttajalla on tällöin oikeus antaa tarkempia ohjeita turvallisuussuunnitelmiin.

Urakoitsijan tulee täydentää ja päivittää laatimiaan suunnitelmia työvaiheiden tarkentumisen mukaan hankkeen edetessä.

Työturvallisuutta koskevat suunnitelmat on käytävä läpi ko. työhön tai työvaiheeseen osallistuvien työntekijöiden kanssa. Suunnitelmien läpikäynti toimii samalla perehdyttämisenä ko. työhön.

Turvallisuussuunnitelma ei ole yleinen selostus esimerkiksi turvallisuustehtävistä (ei työmaaohje), vaan se on urakkakohtainen suunnitelma, jossa kuvataan miten ja milloin havaitut turvallisuussuunnittelua edellyttävät asiat ko. urakassa hoidetaan.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Turvallisuussuunnitelma muodostaa **yhteenvedon**, jossa kuvataan **ennen töiden aloittamista periaatteet/ tiedot seuraavista:**

- työmaan osoite ja muut yhteystiedot
- työsuojeluorganisaatio
- urakassa vaadittavat turvallisuuspätevyydet ja niiden seuranta
- toimintatavat ja -ohjeet tapaturma- ja onnettomuustilanteissa, ensiapuvalmiudet
- vaara- ja haittatekijöiden tunnistaminen
- riskienarviointi, täydennetty riskienhallintasuunnitelma
- turvallisuusasiakirjatietojen huomioon ottaminen
- turvallisuussuunnittelua edellyttävät työt ja työvaiheet sekä tieto niihin liittyvistä suunnitelmista
 - riskien arvioinnin perusteella vaarallisiksi todetut työt ja työvaiheet
 - erityisiä turvallisuus- ja terveysvaaroja sisältävät työt ja työvaiheet, VNa 205/2009 liite 2
- liikennettä haittaavat tai sen turvallisuutta vaarantavat työt ja työvaiheet (esim. työskentely väylillä) sekä näihin liittyvät liikenneturvallisuussuunnitelmat
- työmaa-alueen käyttösuunnitelmat sisältäen mm.:
 - työmaa- ja tukikohta-alueen sekä mahdollisten varastoalueiden järjestelyt sekä ko. alueiden sähköistys- ja valaistus
 - toimisto-, henkilöstö- ja varastotilojen määrä ja sijainti
 - ajoneuvojen pysäköinti
 - raskaiden ajoneuvojen ja muiden liikkujien käyttämät kulkureitit, erikoiskuljetukset
 - ensiapu- ja pelastus- sekä palontorjuntavarusteiden sijainnit
 - ensiapukaluston saapumispaikat, loukkaantuneiden kuljetus, kokoontumis-/ tukeutumispaidat ja poikkeustilanteisiin varautuminen
 - koneiden ja laitteiden sijoitus
 - jätteiden kerääminen, säilyttäminen, poistaminen ja hävittäminen
 - kemikaalit ja vaaralliset aineet sekä säteilyn lähteet ja näiden säilytys
 - järjestelyt liikenteen ja työmaalla työskentelevien turvallisuuden varmistamiseksi (mm. työskentelyalueiden erottaminen)
- urakkaan kuuluvat turvalaitteiden huollot, tarkastukset ja muut vastaavat tehtävät
- vaaraa aiheuttavat putkistot ja kaapelit tmv. rajoitteet
- pölyn, melun ja värinän vähentäminen
- henkilösuojaimet
- työhygieenisten mittausten menettelyt
- töiden ja työvaiheiden ajoitus ja yhteensovitus
- toiminnan edellyttämät luvat
- vaarallisten aineiden kuljetukset.

6 Toimenpiteet ja menettelyt turvallisuuden varmistamiseksi

6.1 Työntekijöihin liittyvät menettelyt

6.1.1 Perehdyttäminen

Rakennuttajan edellyttämät riskienarvioinnin ja turvallisuuden hallinnan menettelyt käydään yhdessä läpi aloituskokouksessa ja tarkoituksena on varmistaa, että ne tulevat huomioitua työn aikana. Hankkeen edetessä rakennuttaja tiedottaa päätoteuttajaa muuttuneista ohjeista ja määräyksistä työmaakokousten tai erillisten turvallisuuspalaverien yhteydessä.

Päätoteuttajan tehtävänä on huolehtia perehdyttämällä ja opastamalla, että **kaikilla urakan työntekijöillä tai sen alueella (yhteisellä rakennustyömaalla) toimivilla urakoitsijoilla** on riittävät tiedot turvallisesta työskentelestä ja siitä, että he tuntevat kyseisen työkohteen vaara- ja haittatekijät sekä niistä aiheutuvien riskien poistamiseen/pienentämiseen tarvittavat toimenpiteet. Päätoteuttaja vastaa siitä, että ennen töiden aloittamista jokaisella urakoitsijalla on nimettyinä pätevä vastuunalainen henkilö, joka huolehtii osaltaan urakoitsijoiden turvallisuustehtävistä ja töiden turvallisesta toteuttamisesta.

Jokainen urakoitsija vastaa osaltaan omien työntekijöidensä ja aliurakoitsijoidensa perehdyttämisestä työtehtäviin ja annettu perehdyttäminen on dokumentoitava. Perehdyttämisdokumentit säilytetään työmaalla ja toimitetaan rakennuttajan edustajille pyydettäessä. Jokaisen urakoitsijan tulee huolehtia turvallisuusmääräyksistä ja -ohjeista tiedottamisesta edelleen omille työntekijöilleen ja valvoa osaltaan niiden noudattamista.

6.1.2 Turvallisuuspätevydet ja -koulutus

Kaikkien urakassa toimivien urakoitsijoiden työntekijöillä tulee olla työn ja Liikenneviraston edellyttämät turvallisuuspätevydet. Lisätietoa Liikenneviraston turvallisuuspätevyysvaatimuksista löytyy Liikenneviraston www-sivuilta: Etusivu > Palveluntuottajat > Ohjeluuettelo > Työturvallisuus.

Tässä **sopimuksessa** edellytetyt turvallisuuspätevydet ovat:

- Työturvallisuuskortti
- Tulityökortti (tulityötä tekevät työntekijät)
- tieturva I ja Ilvesityökortti (tarvittaessa, vesihuoltotöiden teossa)

Muussa Euroopan Unionin jäsenvaltiossa suoritettujen vastaavien koulutusten hyväksymisestä päätetään tapauskohtaisesti erikseen.

Turvallisuuspätevyksien lisäksi päätoteuttajan tulee varmistaa, että työmaalla on jatkuvasti ensiaputaitoisia henkilöitä vähintään yksi (1) ensiaputaitoinen henkilö 25 työntekijää kohti /4/.

Jokainen urakoitsija vastaa käyttämänsä työvoiman ja aliurakoitsijoiden osalta turvallisuus- ja tehtäväpätevyksien toteutumisesta ja riittävien turvallisuusohjeiden antamisesta. Päätoteuttajan on osaltaan valvottava yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevien urakoitsijoiden sekä heidän työntekijöidensä pätevyysvaatimusten täyttymistä.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Tarvittaessa rakennuttajalla on oikeus järjestää urakoitsijoille turvallisuus-koulutusta. Lisäksi rakennuttajalla on oikeus antaa lisävaatimuksia turvallisuus- ja tehtäväpätevyksiin liittyen.

Rakennuttajalla on myös oikeus määrätä päätoteuttajaa järjestämään täydentävää turvallisuuskoulutusta, mikäli työkohteessa on ollut turvallisuuden kannalta merkittäviä puutteita tai on sattunut tapaturmia, liikenneonnettomuuksia tai vakavia vaaratilanteita. Päätoteuttaja vastaa tämän turvallisuuskoulutuksen järjestelykustannuksista.

6.1.3 Henkilöluettelo ja henkilötunnisteet

Urakoitsija pitää luetteloja työmaan henkilöstöstä ja kaikkien työmaalla työskentelevien henkilöiden on käytettävä kuvallista henkilötunnistetta.

6.1.4 Kulunvalvonta

Ei rakennuttajan asettamia kulunvalvontavelvoitteita.

Urakkaohjelmassa esitettyjen vaatimusten lisäksi päihteiden nauttiminen työaikana ja niiden vaikutuksen alaisena työskenteleminen tai työkohteeseen saapuminen on kielletty. Päätoteuttaja vastaa siitä, että päihteiden vaikutuksen alainen henkilö poistetaan työmaalta välittömästi.

6.1.5 Henkilösuojainten ja varoitusvaatetuksen käyttö

Päätoteuttajan tulee varmistaa, että työmaalla noudatetaan voimassa olevia työntekijöiden suojaamista koskevia asetuksia ja työsuojelumääräyksiä. Vastuu käsittää myös työssä käytettävien aineiden ja materiaalien osalta ympäristön suojelun huomioonottamisen.

Urakassa toteutettavat työt on järjestettävä siten, ettei niistä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville. Jos tapaturman tai sairastumisen vaaraa ei voi välttää tai rajoittaa riittävästi teknisillä työolosuhteisiin kohdistuvilla suojelutoimenpiteillä tai työn organisoinnilla, työnantajan on hankittava työntekijöiden käyttöön henkilösuojaimet /5/. Työhön liittyvät olosuhteet (esim. sääolosuhteet, pakkanen ja tuuli) on myös huomioitava työntekijöiden suojauksessa ja työhön soveltuvan vaatetuksen valinnassa.

Työmaalla on aina käytettävä CE - hyväksytyjä henkilökohtaisia turvavarusteita. Työmaalla on aina käytettävä suojakypärää, varoitusvaatetusta ja turvajalkineita sekä rakennustyössä silmäsuojaimia. Kuhunkin työvaiheeseen liittyvien henkilösuojainten, mm. hengityssuojainten valinnan ja käytön tulee perustua urakoitsijan suorittamaan vaaranarviointiin.

Henkilökohtaisten suojainten käytöstä kieltäytyminen johtaa henkilön poistamiseen työmaalta.

Työmaan vierailijoiden tulee aina käyttää kypärää ja varoitusliiviä sekä mahdollisuuksien mukaan turvajalkineita. Mikäli vierailijat eivät käytä turvajalkineita, tulee turvallisuus varmistaa kulkureittien valinnalla.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

6.2 Käytettävät koneet ja laitteet

Urakassa käytettävien maantieliikenteen ajoneuvojen on oltava liikenteeseen soveltuvia ja rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallisia sekä ajoneuvoja koskevien säännösten mukaisia. Ajoneuvon rakenne, varusteet ja ulkopuolinen muoto eivät saa aiheuttaa vaaraa. Ajoneuvon omistaja (luovuttaessaan varmistaa ja huolehtii korjauksista sekä huolloista) sekä ajoneuvon kuljettaja (ilmoitusvelvollisuus vioista, joita ei voi itse korjata) ovat vastuussa siitä, että liikenteeseen käytettävä ajoneuvo on liikennekelppoinen. /6/

Koneiden ja laitteiden tankkaamisen, asennuksen, käytön ja huollon yhteydessä on estettävä öljyn tms. pääsy maaperään. Mahdollisten öljyvahinkojen ehkäisemiseksi työmaalla on oltava imeytysainetta vahingon ensitorjuntaan. Kaivinkoneiden yms. pysäköintiin, tankkaukseen ja huoltoon käytettävät alueet on suojattava muovikalvolla tms. urakoitsijan esittämän suojaussuunnitelman mukaisesti.

Urakassa käytettävien koneiden ja laitteiden kunto sekä soveltuvuus varmistetaan kulloinkin kyseessä oleviin käyttötarkoituksiin. Urakoitsijoiden on informoitava teettämänsä työn aiheuttamista vaaroista ja tarpeellisista turvatoimista muita osapuolia. Informaatio ja tarpeellisista menettelytavoista sopiminen tulee tapahtua hyvissä ajoin ennen sellaisten töiden aloittamista, joissa koneista, aineista tai työmenetelmistä saattaa aiheutua vaaraa.

6.3 Kemikaalien käyttö

Päätoteuttaja vastaa, että kemikaaliluettelo ja kemikaalien käyttöturvallisuuksiedotteet ovat työmaalla työntekijöiden ja rakennuttajan nimeämien edustajien nähtävillä. Pyydettyäessä ne on toimitettava rakennuttajalle tai rakennuttajan nimeämälle edustajalle.

Maalien, öljyjen, polttonesteiden, bitumiliuosten ja liuottimien käsittelyssä on noudatettava huolellisuutta. Polttonesteet ja muut kemikaalit on säilytettävä tiiviissä astioissa. Kaasu- ja nestekaasupullojen varastointi sisätiloihin on kielletty ja niiden varastoinnista ja säilytyksestä samoin kuin palavien nesteiden varastoinnista on sovittava etukäteen päätoteuttajan nimeämän työsuojelupäällikön kanssa. Aineiden päästäminen maahan tai veteen on kielletty. Urakoitsija on kirjanpitovelvollinen jäteöljyistä.

Päätoteuttajan tulee laatia suunnitelmat vahinkotapausten varalle ja varmistaa, että urakkakohteessa on öljyn imeyttämisainetta vahinkotapausten varalta. Öljyä vuotavia koneita tai autoja / aluksia ei saa käyttää urakkakohteessa. Jos öljyä tai muita edellä tarkoitettuja nesteitä kuitenkin vahinkotapauksessa pääsee maahan tai veteen, on saastunut maa kiireellisesti poistettava ja ilmoitettava asiasta palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomaisille. Lisäksi on huolehdittava pilaantuneen maan asianmukaisesta jatkokäsittelystä.

6.4 Työskentelyalueet

6.5 Työnaikaiset liikenteenjärjestelyt ja liikenneturvallisuus

Työmaajärjestelyt on tehtävä siten, että yleistä liikennettä ei kohtuuttomasti häiritä. Työkoneiden liikkumista ruuhka-aikoina yleisillä teillä tulee mahdollisuuksien mukaan välttää. Työmaan rajaukset ja liittymät tulee rajata ja opas taa selvästi. Mikäli liikennettä joudutaan pysäyttämään, tulee se tehdä ruuhka-aikojen ulkopuolella erikseen sovittavana ajankohtana.

6.6 Työmaan siisteys ja järjestys

Päätoteuttajan tulee huolehtia työmaan yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä työn yhteydessä. Päätoteuttajan lisäksi kunkin urakoitsijan on osalltamaan hoidettava kulkutiet, rampit, polut, portaat, kulkusillat ym. siten, että niissä ei ole putoamis-, liukastumis- tai kompastumisvaaraa.

Rakennustarvikkeet ja materiaalit on varastoitava työmaalla työmaa-alueen käyttösuunnitelmassa esitettyihin paikkoihin ja ne on suojattava riittävästi vahingoittumisen estämiseksi.

Päätoteuttajan tulee laatia urakkaa koskeva jätehuoltosuunnitelma esim. osana ympäristösuunnitelmaa. Työt on järjestettävä siten, että ympäristölle ei aiheudu tarpeettomia likaantumista johtuvia haittavaikutuksia. Mahdollisten roskien, tavaroiden tai haitta-aineiden pääsy vesistöön ja liikennöitäville alueille on estettävä huolellisesti. Jokainen urakoitsija on velvollinen huolehtimaan oman työkohteensa siisteydestä ja järjestyksestä. Työalueelle kertyneet jätteet ja muu tarpeeton tavara on välittömästi siirrettävä niille osoitettuihin paikkoihin. Päätoteuttaja huolehtii niiden säännöllisestä poistamisesta työmaa-alueelta. Myöskään sosiaalilojen nestemäisiä ja kiinteitä jätteitä ei saa päästää maastoon eikä vesistöön, vaan ne on kerättävä kuljetusastioihin ja toimitettava jätehuollosta vastaavan viranomaisen osoittamaan paikkaan.

Päätoteuttaja vastaa edellä tarkoitettujen toimien toteuttamisesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista. Päätoteuttaja vastaa myös siitä, että muut hankkeessa toimivat urakoitsijat noudattavat em. määräyksiä.

6.7 Töiden ajoittaminen

Työt tulee ajoittaa pääosin valoisaan aikaan. Pimeä- ja hämäräaikaan suoritettavissa töissä on huolehdittava riittävästä valaistuksesta.

6.8 Työhygieenisiä mittauksia koskevat menettelyt

Ei tiedossa

6.9 Menettelyt varottavien laitteiden ja rakenteiden lähellä työskentelyyn

Varottavat laitteita tässä urakassa ovat verkkosähkölaitteet ja kaapelit. Laitteiden läheisyydessä tulee huomioida Sähköturvallisuusmääräykset ja muut erityisohjeet.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

6.10 Varautuminen ja toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteita varten

Urakoitsija on velvollinen turvallisuussuunnitelmassaan selvittämään ja esittämään työmaan pelastusreitit sekä toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteiden varalle. Vaara- ja onnettomuustilanteissa tulee ottaa yhteyttä hätänumeroon 112.

Urakoitsijan tulee toimittaa tieto pelastusviranomaisten informoinnista myös turvallisuuskoordinaattorille.

6.11 Käyttö- ja huolto-ohjeet

Urakoitsija vastaa sopimukseensa sisältyvien käyttö- ja huolto-ohjeiden laatimisesta ja toimittamisesta. Käyttö- ja huolto-ohjeet tulee toimittaa rakennuttajalle ja rakennuttajan nimeämille edustajille tarkastettavaksi ennen niiden viimeistelyä.

Käyttö- ja huolto-ohjeiden laadinnan yhteydessä on tehtävä riskienarviointi käyttö-ohjeen käsittelemän rakenteen, laitteen tai järjestelmän vaikutuksesta liikenneväylän käytönaikaiseen turvallisuuteen.

7 Erityisiä työmenetelmiä koskevat ohjeet

7.1 Työmaan putoamissuojauksen järjestäminen

Päätoteuttaja huolehtii, että riittävät putoamissuojauksia koskevat suunnitelmat laaditaan. Mikäli putoamisvaaran torjuminen teknisellä keinolla, esim. suojakaiteilla, ei ole mahdollista, tulee korkealla työskenneltäessä käyttää turvalajaita. Putoamissuojauksien kiinnitysratkaisut on tarvittaessa hyväksyttävä rakennesuunnittelijalla. Urakoitsija varmistaa, että käytettävät turvavarusteet tarkastetaan säännöllisesti ja niiden kunnosta huolehditaan.

Kaikki rakentamisen yhteydessä esiintyvät kuilut ja muut aukot, joihin henkilöllä tai tavaralla on mahdollisuus pudota, on suojattava kansin ja/tai kaitein työn etenemisen mukaan.

Suojakaiteiden poistamisessa käytetään tarvittaessa turvalajaita tai purkaminen tehdään turvakorista käsin.

7.2 Telineet ja työvälineet sekä niiden yhteiskäyttö

Päätoteuttaja vastaa, että työ- ja suojalaitteet toteutetaan työmaalla rakennustöiden turvallisuusmääräyksiä noudattaen. Telineitä ei saa ottaa käyttöön, ellei siinä ole käyttöönottotarkastusta osoittavaa telinekorttia. Telineet tarkastetaan säännöllisesti viikoittaisissa kunnossapitotarkastuksissa.

Kukin urakoitsija vastaa teline- ja tukirakenteiden suunnittelusta, asianmukaisuudesta ja kestävydestä myös muille urakoitsijoille tekemiensä teline- ja tukirakenteiden osalta. Viranomaisten niin vaatiessa em. urakoitsijan on laadittava telineistä ja tukirakenteista rakennepiirustukset ja hyväksyttävä ne tarkastavilla viranomaisilla.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Työvälineiden, koneiden sekä muiden rakennusvälineiden tulee olla tarkoituksenmukaisia ja niiden tulee täyttää työturvallisuudelle asetetut vaatimukset. Ne on varustettava tarvittaessa sellaisilla apulaitteilla, ettei käsiteltäville tarvikkeille, rakennusosille tai ympäristölle aiheuteta vahinkoa.

7.3 Nostotyöt

Nostotöiden turvallinen suorittaminen edellyttää aina nostotyön suunnittelua. Pää toteuttaja huolehtii, että vaikeista ja vaarallisista nostotöistä laaditaan erilliset nostotyösuunnitelmat.

Nostotyöhön tulee käyttää tarkoitukseensa soveltuva nostolaitetta ja riittäviä nostoapuvälineitä. Lisäksi on huolehdittava, että nostoalustan kantavuus nostolaitteen alla on riittävä ja että nostolaitte on tuettu luotettavasti kaatumisen estämiseksi.

Urakoitsijan on varmistettava, että nostotyöhön osallistuvat henkilöt tuntevat nostoon liittyvät vaarat ja nostotyön oikean suorittamistavan. Lisäksi on huomioitava sääolosuhteiden vaikutus nostotyön turvallisuuteen ja se, että nostotöitä ei saa tehdä työntekijöiden tai muiden henkilöiden ylitse.

Henkilöiden nostaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen valmistetulla nostolaitteella. Urakoitsijan tulee varmistaa, että työmaalla käytössä olevien henkilönostimien käyttöohjeet ovat saatavilla ja että nostimia käyttävät työntekijät osaavat käyttää niitä turvallisesti käyttöohjeiden mukaisesti. Kaikkien teleskooppi- ja nivelpuominostimien koreissa työskentelevien on käytettävä henkilökohtaisia putoamissuojauksia. Muiden henkilönostimien ja nostureiden henkilökoreissa edellytetään henkilökohtaisten putoamissuojauksien käyttöä riskienarvioinnin perusteella.

7.4 Elementtityöt

Pää toteuttajan on huolehdittava, että elementtiasennustyötä varten laaditaan kirjallinen asennussuunnitelma (tässä elementillä tarkoitetaan rakentamisessa käytettävää, yleensä tehdasvalmisteista, valmisosaa).

Asennussuunnitelmia laadittaessa on tarvittaessa oltava yhteydessä elementtien valmistajiin ja suunnittelijoihin. Rakennesuunnittelija, vastaava työnjohtaja ja asennuksesta vastaava henkilö hyväksyvät kukin osaltaan lopullisen asennussuunnitelman. Elementtien asennussuunnitelmassa on oltava merkinnät eri osapuolten tekemästä hyväksymisestä.

Ennen asennustyön aloittamista on varmistettava, että asennustyön suorittajat tuntevat asennussuunnitelman ja että heillä on riittävä ammattitaito työn turvalliseen suorittamiseen. Lisäksi tulee varmistaa, ettei työstä aiheudu vaaraa työn vaikutuspiirissä oleville. Elementtien asennuksessa ja tuennassa sekä putoamissuojien asennuksessa on noudatettava erityistä varovaisuutta.

Elementtien kunto tulee jokaisen elementin kohdalla tarkistaa ennen elementtien nostamista ja siirtämistä. Mikäli elementtejä on tarpeen varastoida työmaalla, on varastoinnin suunnittelussa otettava huomioon valmistajan ohjeet sekä varastoinnin turvallisuus sekä maapohjan riittävä kantavuus.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Elementtien nosto ja asennus tulee tehdä asennussuunnitelman mukaisesti. Mikäli suunnitelmista tai valmistajan antamista ohjeista joudutaan poikkeamaan, tulee muutos hyväksyttävä ennen toteutusta rakennesuunnittelijalla.

7.5 Purkutyöt

Purkutöistä tulee laatia erilliset purkutyösuunnitelmat tai purkutyöselostukset, joissa esitetään mm. toimenpiteet sortumisen ja putoamisen estämiseksi sekä työjärjestys. Purettaessa kantavia rakenteita tai muuten vaarallisia kohteita purkutyö tehdään pätevän henkilön valvonnassa. Rakenteita purettaessa huomioidaan johtojen, kaapeleiden tms. sijainti.

7.6 Sähkötyöt ja sähkötapaturmavaaran torjuminen

Työnsuunnittelussa on huolehdittava siitä, etteivät työmaasähköistykset tai työ sähkölinjojen ja -kaapelien läheisyydessä aiheuta vaaraa työntekijöille tai ettei työ vahingoita sähkölinjoja tai -kaapeleita. Tarvittaessa on otettava yhteyttä linjat omistavaan yhtiöön mm. johtojen ja kaapeleiden siirtoasioissa tai muissa käytännön työnjärjestelyissä. Jos kohteessa joudutaan työskentelemään eristämättömien johtojen läheisyydessä, on välillinen ja välitön sähkötapaturman vaara estettävä suojarakenteilla tai muilla keinoilla.

Jännitteelliseksi kytketyt laitteistot tai laitteiston osat on merkittävä ja niihin on asennettava kosketussuojaukset.

Työn suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava, että työvälineen tai laitteen käynnistyminen ei saa olla mahdollista muutoin kuin käyttämällä tietoisesti siihen tarkoitukseen varattua hallintalaitetta.

7.7 Hukkuisvaaralliset työt

Kaikki työt on suunniteltava niin, että työntekijöiden hukkuisvaara ja sen torjuntatoimenpiteet, mm. riittävät putoamissuojaukset, on otettu huomioon. Työmaalla pitää olla hukkuisvaarallisia töitä tehtäessä tarkoituksenmukaiset hengenvälityslaitteet ja niiden käyttöön perehdytetty henkilö.

Veden alla tapahtuvasta rakennustyöstä on tehtävä kirjallinen sukellustyön turvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitelmassa on käsiteltävä työn erityiset riskit, työntekijöiden pätevyys- ja ammattitaitovaatimukset, sukellusryhmän turvallinen kokoonpano, käytettävät sukelluslaitteet ja muut työvälineet, pelastautuminen ja muu toiminta onnettomuustilanteissa sekä muut työntekijän terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.

7.8 Räjätys- ja louhintatyöt

Louhintatyöt tulee tehdä Valtioneuvoston räjäytys- ja louhintatöiden turvallisuudesta antaman asetuksen (VNa 644/2011) /11/ vaatimusten mukaisesti. Asetuksessa on säädetty räjäytys- ja louhintatöihin liittyvästä turvallisuussuunnittelusta, räjähteiden käsittelystä, räjäytystyönjohtajasta, panostajasta ja räjäytys-suunnitelman laatimisesta.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

7.9 Paloturvallisuus ja tulityöt

Liikenneviraston näkemyksen mukaan työmaat luokitellaan tilapäisiksi tulityöpaikoiksi, joihin tulee laatia tulityösuunnitelma Tulityöt -suojeluohjeen mukaisesti /13/.

Päätoteuttajan on ennen työn alkua tehtävä erillinen selvitys palovaaraa aiheuttavista työvaiheista, työmenetelmistä, rakennusaineista ja valmiista rakennusosista (esim. rakenteiden lämmittäminen betonivalutöiden yhteydessä). Urakoitsija on velvollinen kiinnittämään huomiota paloturvallisuuden ja toimimaan vastuualueellaan niin, että tulipalon vaaraa ei synny, ja noudattamaan viranomaisten antamia suojeluohjeita.

Tulitöitä tekevillä työntekijöillä on oltava tulityökoulutus ja tulityökortti.

7.10 Melu, värinä ja pöly

Päätoteuttajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelulain (86/2000) 60 §:n /14/ mukainen kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai värinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai värinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista. Urakoitsija huolehtii tiedottamisesta ympäristön asukkaille.

Kohteiden osalta työssä syntyvän pölyn leviämistä ehkäistään mm. kohteeseen soveltuvalla pölynsidontamenettelyllä, ympäristöön kulkeutuneen pölyn ja lian nopealla poistamisella.

Terveydelle tai ympäristölle vaaraa aiheuttavista pölyävistä töistä on laadittava kirjallinen pölyntorjuntasuunnitelma.

7.11 Muut ohjeet

8 Keskeiset yhteensovittamisen ja yhteistoiminnan menettelyt

8.1 Turvallisuusasioihin liittyvä tiedonkulku ja tiedottaminen

Turvallisuusasioihin liittyvät tiedonkulun ja tiedottamisen menettelyt on kuvattu tämän asiakirjan ao. asiakokonaisuuden yhteydessä.

8.2 Turvallisuusasioiden käsittely kokouksissa

Urakassa järjestetään rakennuttajan koolle kutsumana sekä turvallisuuden aloitus- että päätöskokoukset (aloituskokouksen ja vastaanottokokouksen yhteydessä). Lisäksi hankkeella järjestetään tarvittava määrä turvallisuus-/riskienhallintakokouksia, joiden tarkoituksena on varmistaa töiden turvallisen suorittamisen edellytykset mm. töiden yhteensovittamisen ja tiedonkulun varmistamisen kautta. Turvallisuus- ja riskienhallintakokouksissa käsitellään työmaan turvallisuustilanne (tapahtuneet tapaturmat ja läheltä piti-tilanteet sekä näistä oppiminen) ja ajankohtaiset turvallisuus- ja riskienhallinta-asiat. Turvallisuus- ja riskienhallinta-asiat käsitellään myös työmaakokouksissa omana kohtanaan ”Turvallisuus ja riskienhallinta”.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

8.3 Yhteistyö ja tiedonkulku tieliikennekeskuksen ja liikenteenohjauksen kanssa

Urakoitsijan tulee ilmoittaa liikennekeskukseen ja rakennuttajan edustajalle sopimuksessa kuvatulla tavalla.

8.4 Hoitovastuut

8.5 Samanaikaisesti ja peräkkäin tehtävien töiden turvallisuuden varmistaminen

Urakoitsijan tulee turvallisuussuunnittelullaan ja siihen liittyvällä riskienarvioinnilla varmistaa samanaikaisesti ja/tai peräkkäin tehtävien töiden tai työvaiheiden turvallinen toteutus ja yhteensovittaminen.

8.6 Muut yhteistoimintamenettelyt

Sovitetaan erikseen.

9 Turvallisuusseuranta ja -tarkastukset

9.1 Yleistä

Päätoteuttajan on huolehdittava jatkuvasta turvallisuusseurannasta ja -valvonnasta niin, että mm. työmenetelmien, työympäristön, liikennejärjestelyjen, työkoneiden ja -laitteiden turvallisuus voidaan varmistaa koko urakan ajan. Turvallisuusasiat käsitellään hanketta koskevissa kokouksissa luvussa 8.2. kuvatulla tavalla sekä dokumentoidaan.

Jokainen urakoitsija vastaa käyttämiensä koneiden ja laitteiden, materiaalien, kemikaalien sekä työmenetelmien turvallisuudesta ja laillisuudesta. Urakoitsijoiden on informoitava teettämänsä työn aiheuttamista vaaroista ja tarpeellisista turvatoimista muita osapuolia. Informaatio ja tarpeellisista menettelytavoista sopiminen tulee tapahtua hyvissä ajoin ennen sellaisten töiden aloittamista, joissa koneista, aineista tai työmenetelmistä saattaa aiheutua vaaraa.

Kukin työmaan henkilöistä vastaa työturvallisuusasioiden havainnoinnista (yleinen huolehtimisvelvoite). Välitöntä vaaraa aiheuttavat puutteet on korjattava heti ja niistä on tiedotettava työsuojelusta vastaavia. Jos puute ei ole sellainen, että sitä ei voida välittömästi poistaa, alue tulee parhaan mukaan suojata ja asiasta tiedottaa työsuojelusta vastaavia. Työnjohto vastaa, että kaikki työsuojeluun liittyvät puutteet poistetaan ja korjataan viivytyksettä.

9.2 Työnantajia velvoittavat riskikartoitukset

Päätoteuttajan tulee huolehtia työnantajia velvoittavien riskikartoitusten tekemisestä sekä päivittää ja täydentää riskienhallintasuunnitelmaa (uusien vaara- ja haittatekijöiden tunnistaminen, riskien uudelleen arviointi ja toimenpiteiden suunnittelu) hankkeen aikana.

Ilkantien sillan peruskorjaus, Ilmajoki

9.3 Turvallisuudokumenttien ylläpito

Päätoteuttajan tulee ylläpitää työturvallisuusmääräysten mukaisia tiedostoja urakkaan liittyvistä turvallisuudokumenteista, mm. vaarallisten töiden turvallisuussuunnitelmista, tarkastuksista, kokouksista ja perehdyttämisistä. Rakennuttajalla ja rakennuttajan nimeämällä edustajalla on oikeus saada nähtäväkseen ja tarkistaa päätoteuttajan laatimat työturvallisuutta koskevat suunnitelmat sekä esittää niihin liittyviä muutosvaatimuksia. Muutosvaatimukset todetaan yhteisesti esim. työmaakokouksissa ja asiasta tehdään merkintä työmaakokouksen pöytäkirjaan.

9.4 Turvallisuusseurannan menettelyt

Päätoteuttajan on huolehdittava jatkuvasta turvallisuusseurannasta ja -valvonnasta ja informoi rakennuttajaa näistä.

9.4.1 Lakisäätteiset tarkastukset

Päätoteuttajan tulee huolehtia lakisäätteisten tarkastusten suorittamisesta.

Päätoteuttajan on varmistettava, että:

- kaikki säädöksissä vaaditut tarkastukset tehdään ajallaan ja huolellisesti
- tarkastajilla on tarpeellinen ammattitaito
- tarkastuksista laaditaan asianmukaiset pöytäkirjat
- tarkastuksissa havaitut työturvallisuutta vaarantavat puutteet korjataan välittömästi
- muille puutteille annetaan määräaika korjausten tekoon ja nimetään siitä vastaava henkilö.

Koneiden ja laitteiden tarkastukset

Urakassa käytettävien koneiden ja laitteiden kunto sekä soveltuvuus varmistetaan kulloinkin kyseessä oleviin käyttötarkoituksiin (VNa 205/2009 lukujen 4 ja 5 mukaiset määräykset). Päätoteuttaja vastaa siitä, että koneille, laitteille, teline- ja nostokalustolle sekä nostoapuvälineille tehdään lakisäätteiset vastaanotto- ja käyttöönottotarkastukset.

Vastaanottotarkastus (Koneiden, laitteiden ja muiden työvälineiden turvallisuus (VNa 205/2009 14 §))

Rakennus- ja asennustyössä sekä hoito- ja ylläpitotöissä käytettävien koneiden, nostureiden ja muiden nostolaitteiden, nostoapuvälineiden, telineiden, siirrettävien muottien, väliaikaisten tukien, henkilönsuojaimien ja muiden laitteiden rakenne ja kunto on työmaalla todettava käyttötarkoitukseen sopiviksi ja niitä koskevien vaatimusten mukaisiksi. Tarkastukset dokumentoidaan.

Käyttöönottotarkastus (Nostolaitteiden, nostoapuvälineiden ja telineiden käyttöönotto (VNa 205/2009 15 §))

Muun muassa nostokalustolle, telineille, murskauslaitoksille tehdään käyttöönottotarkastus ennen käyttöä ja koneisiin/laitteisiin mahdollisten tehtyjen muutosten jälkeen. Tarkastukset dokumentoidaan.

Ilkantie sillan peruskorjaus, Ilmajoki

Työmaan sekä tukikohta- ja varastoalueen kunnossapitotarkastukset
(Viikoittaiset kunnossapitotarkastukset ja turvallisuusseuranta (VNa
205/2009 16 §))

Kunnossapitotarkastus tulee tehdä vähintään kerran viikossa. Kiinteissä tukikohdissa turvallisuutta on seurattava viikoittain ja kunnossapitotarkastus on tehtävä vähintään neljännesvuosittain. Tarkastukset dokumentoidaan

9.4.2 Turvallisuuspoikkeamat ja tapaturmataajuus

Urakoitsijan tulee informoida turvallisuuskoordinaattoria ja rakennuttajan edustajaa sekä hankkeen päätoteuttajaa välittömästi vakavista työtapaturmista sekä juna-, tie- ja katuliikenteelle aiheutuneista vaaratilanteista ja vahingoista.

Jokaisen urakoitsijan on dokumentoitava hankkeella sattuneet työtapaturmat, "läheltä piti" -tapaukset vaaratilanteina sekä liikenne- ja ympäristövahingot. Dokumentointiin käytetään Liikenneviraston verkkosivuilta saatavaa **Turvallisuuspoikkeamaseurantalomaketta**. Päätoteuttaja kokoaa tiedot ja toimittaa ne keskitetysti ohjeistuksen mukaan hankkeen turvallisuuskoordinaattorille.

9.4.3 Rakennuttajan valvonta

Turvallisuuskoordinaattorilla ja rakennuttajan nimeämällä edustajilla, kuten urakan valvojalla on oikeus milloin tahansa tehdä turvallisuuteen liittyviä tarkastuksia ja pitää katselmuksia niissä urakan työkohteissa, joissa tehdään urakkaan kuuluvia töitä.

Rakennuttajan nimeämällä edustajalla on oikeus asettaa määräaika ja sanktiot tieliikenne-, juna- sekä työturvallisuutta vaarantavien laiminlyöntien korjaamiseksi. Jos laiminlyöntiä ei korjata annetussa määräajassa, rakennuttaja voi keskeyttää työt ja antaa asian työsuojeluviranomaisten tai Liikenteen turvallisuusviraston (TraFin) käsiteltäväksi.

Rakennuttajan edustajan esille tuoma liikenneturvallisuutta vaarantava puute on korjattava välittömästi, samoin puute, joka voi aiheuttaa vaaraa tai vakavaa haittaa muille työkohteen vaikutuspiirissä oleville osapuolille.

Liikenteenjärjestelytehtävien ja turvallisuusvelvoitteiden tai ympäristövaatimusten laiminlyöntien seuraamukset on esitetty urakkasopimuksessa.

10 Liitteet

11 Viitteet

- /1/ Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta (205/2009)
- /2/ Tilaajavastuulaki (1233/2006)
- /3/ Ohje palveluntuottajan turvallisuussuunnitelman laatimisesta ja sisällöstä (Liikennevirasto, Dnro 4254/065/2011)
- /4/ Ensiapuvalmius työpaikoilla, Työsuojeluoppaita ja -ohjeita, Työsuojeluhallinnon julkaisu, 2013
- /5/ Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä (1407/1993)
- /6/ Ajoneuvolaki 1090/2002
- /9/ Toiminta ampuma-alueella, Liikennevirasto
- /10/ Toiminta suoja-alueella, Liikennevirasto
- /11/ Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011)
- /12/ Toiminta löydettyinä räjähteeksi epäilty esine, Liikennevirasto
- /13/ Tulityöt suojeluohje 2014 (Finanssialan keskusliitto, 28.5.2013)
- /14/ Ympäristönsuojelulaki (86/2000)